

Radnóti Miklós: Tétova óda

7. osztály

Készítette: Kormányos K. Gyöngyi

**„Erőszakos, rút kiseded voltam én,
ikret szülő anyácska, - gyilkosod!
öcsémet halva szüted-é,
vagy élt öt percet, nem tudom,
de ott a vér és jajgatás között
úgy emeltek föl a fény felé,
akár egy győztes, kis vadállatot,
ki megmutatta már, hogy mennyit ér:
mögötte két halott.”**

Huszonnyolc év (1937)

Pomogáts Béla: Radnóti Miklósról

Radnóti Miklós életét tragédiák fogják körül, mintha természet és történelem versengett volna, melyikük pusztítsa el. A förtelmes halál, amely a rabság és az erőltetett menet végén várta, a történelem bűne volt; pontosabban, évszázadunk sötét barbárságáé, a fasizmusé. De születése sem volt zavartalan, két halott mellől érkezett. 1909. május 5-én jött a világra Budapesten, születése édesanyja és ikertestvére életébe került. Lírai önéletrajzában, az Ikkrek havában számolt be arról, mennyire megrendítette később a születését kísérő kettős tragédia. Valósággal megmérgezte a tudat, hogy életét két halottal kellett megváltania. Önkéntelenül bűnösnek érezte magát, a lelkipurdalás költészetének állandó szólama lett.

Radnóti Miklós tragikus halála volt halhatatlanságának kezdete.

- Születésének körülménye tragikus, korán elárvult fiú
- Zsidó származása is meghatározó volt számára
- Verseiben gyakran jelen van a büntudat, szenvedés
- A Szegedi Egyetem magyar-francia szakára iratkozott, Sík Sándor, költő, professzor a mestere

Felesége Gyarmati Fanni

- Radnóti tanár, ismert költő
- Lázongó szellemű
- A hitvestársi szerelem megfogalmazása az ő költészetében éri el századunk magyar irodalmában a legmagasabb színvonalat.

A hitvesi szerelem legkitűnőbb alkotásai a negyvenes években születtek. A személyes élet intimitása és a történelem tragikuma emeli ódai magaslatra ezeket a verseket. Közülük is talán legszebb a Tétova óda (1943).

Mi az óda?

Lírai műfaj, ünnepélyes hangulatú költemény. Nagyszerű, fenséges tárgyat, eszmét dicsőít (természetet, szerelmet, hősi tetteket.)

tétova-bizonytalan, határozatlan

Ünnepélyes hangvételű
vallomást tesz a lírai én.

- A vers címében szereplő jelző bizonytalanságot, határozatlanságot fejez ki.
- Szerelmének lényegét szeretné egyetlen képben, egyetlen hasonlatban megragadni.
- Kedvesét méltatja, dicsőíti
- A szerelem biztos, örök és halhatatlan voltáról ír.

Költői hitvallás: a költő vallomása a költészetről, a költészet lényegéről!

„....mert annyit érek én, amennyit ér
a szó
versemben s mert ez addig izgat
engem,
míg csont marad belőlem s néhány
hajcsomó.”

A legtökéletesebb, a legpontosabb kifejezés megtalálása számára nemcsak a szakmai becsvágy, hanem erkölcsi helytállás, élet-halál kérdése.

Ezért kerül a vers első részének lezárásába a költői elszántságot kifejező **ars poetica**.

Radnóti Miklós szerelmének, Gyarmati Fanninak írta a művet. Ő teremtette meg a költői ihletet adó otthont számára. A társ, a nő jelenti a világmindenség egészét.

A hétköznapi életből veszi a hasonlatait és hétköznapi képekkel dolgozik. Számukra a természet illetve egy tárgy is képes felidézni a szeretett nőt.

Fanni olyan természetes számára, mint a pohár és a cukordarab az asztalon

A vers szerkezete: 3 részből áll

- I. szakasz: az első 16 sor, amelyben a szerelem és a költői mesterség összefonódásáról ír.
- II. szakasz: (17-29.) felsejlik az otthon világa, a közösen töltött hétköznapiak, a szerelem Radnóti számára menedék
- III. szakasz: A 29. sorral kezdődik, itt találjuk a vallomást. Kettejük összetartozását tagadó alakokkal mondja el: „nem vagy más világ”.

Szóképek

Metafora

„ szerelem rejtett csillagrendszer”

Hasonlat

„...oly biztos és örök,
mint kőben a megkövesült csigaház”.

Megszemélyesítés

„A holdtól cirmos éj mozdul fejem fölött
s zizzelve röppenő kis álmokat vadász.”

„a tárgyak összenéznek
s téged dicsérnek, zeng egy fél cukordarab
az asztalon és csöppje hull a méznek,”

„csendül egy üres vizespohár
„Boldog, mert véled él.”

Linkek a versről

<https://www.youtube.com/watch?v=K9EAKRoaKyU>

<https://www.youtube.com/watch?v=K9EAKRoaKyU>

Weöres Sándor: In memoriam Radnóti

Majd félszázada, Miklós, fáj nekünk
a hiányod,
véresen és ifjan löktek a dudva
közé.

Ámde te nem vénülsz, épségben
tartanak a versek,
nézek a sír szélén isteni röptöd
után.

